

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
III. volebné obdobie

N á v r h

Zákon

z.....2003,

**ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky
č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov
a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení zákona č. 72/1995 Z. z., zákona č. 73/1998 Z. z., zákona č. 256/1999 Z. z. a zákona č. 328/2002 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 11 ods. 3 sa za slovami „členov vlády Slovenskej republiky“ spojka „a“ nahrádza čiarkou, bodka na konci druhej vety sa nahrádza čiarkou a pripájajú sa tieto slová: „preukazy šéfredaktorov, redaktorov, moderátorov, zamestnancov alebo spolupracovníkov periodickej tlače alebo iného hromadného informačného prostriedku.“

2. V § 11 ods. 4 sa na konci pripája táto veta:

„Osobou konajúcou v prospech informačnej služby nesmie byť príslušník ozbrojeného bezpečnostného zboru podľa osobitného predpisu^{1c)}, vydavateľ periodickej tlače, prevádzkovateľ iného hromadného informačného prostriedku, šéfredaktor, redaktor, moderátor, zamestnanec alebo spolupracovník periodickej tlače alebo iného hromadného informačného prostriedku^{1d)}.“

Poznámky pod čiarou k odkazom 1c a 1d znejú:

„1c) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení neskorších predpisov, zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení zákona č. 422/2002 Z. z.

1d) Napríklad § 3 a 11 zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch v znení neskorších predpisov.

Čl. II

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 11 ods. 3 sa za slovami „členov vlády Slovenskej republiky“ spojka „aní“ nahrádza čiarkou, bodka na konci druhej vety sa nahrádza čiarkou a pripájajú sa tieto slová: „preukazy šéfredaktorov, redaktorov, moderátorov, zamestnancov alebo spolupracovníkov periodickej tlače alebo iného hromadného informačného prostriedku.“

2. V § 11 ods. 4 sa na konci pripája táto veta:

„Osobou konajúcou v prospech Vojenského spravodajstva nesmie byť príslušník ozbrojeného bezpečnostného zboru podľa osobitného predpisu^{1c)}, vydavateľ periodickej tlače, prevádzkovateľ iného hromadného informačného prostriedku, šéfredaktor, redaktor, moderátor, zamestnanec alebo spolupracovník periodickej tlače alebo iného hromadného informačného prostriedku^{1d)}.“

Poznámky pod čiarou k odkazom 1c a 1d znejú:

„1c) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení neskorších predpisov, zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej strážie v znení zákona č. 422/2002 Z. z.

1d) Napríklad § 3 a 11 zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch v znení neskorších predpisov.

Čl. III

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej strážie Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení zákona č. 58/1999 Z. z., zákona č. 181/1999 Z. z., zákona č. 356/1999 Z. z., zákona č. 224/2000 Z. z., zákona č. 464/2000 Z. z., zákona č. 241/2001 Z. z., zákona č. 98/2002 Z. z., zákona č. 328/2002 Z. z., zákona č. 422/2002 Z. z., zákona č. 659/2002 Z. z. a zákona č. 212/2003 Z. z. sa dopĺňa takto:

V § 48 ods. 6 sa na konci pripája táto veta:

„Policajt nesmie pri plnení služobných úloh pod dočasnou alebo trvalou legendou vstúpiť do služobného pomeru podľa tohto zákona k inému služobnému úradu alebo sa stať príslušníkom Vojenského spravodajstva podľa osobitného predpisu^{13a)}.

Poznámka pod čiarou k odkazu 13a) znie:

„13a) § 7 zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve, § 7 a 8 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov.

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. apríla 2004.

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky predkladá podľa § 67 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov návrh na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Cieľom novely zákonov je najmä zabrániť možnosti, aby Slovenská informačná služba (ďalej len „SIS“) a Vojenské spravodajstvo („ďalej len „VS“) mohli ovplyvňovať verejnú mienku prostredníctvom fyzických osôb napojených na nelegálnym spôsobom. Pritom zostáva zachovaná sloboda prejavu, zakotvená v čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky. Novelou sa neobmedzuje právo príslušníkov spravodajských služieb na vedeckú, pedagogickú, publicistickú alebo literárnu činnosť v rozsahu ustanovenom inými právnymi predpismi.

Cieľom novelizácie je tiež znížiť riziko ohrozenia života a zdravia novinárov. Ak sa príslušníci SIS alebo VS nebude môcť vydávať za vydavateľov, prevádzkovateľov alebo pracovníkov médií, novinári sa nedostanú do podozrenia, že pracujú aj ako príslušníci alebo spolupracujúce osoby spravodajských služieb. Vzhľadom na to sa obmedzí ohrozenie novinárov zo strany organizovaného zločinu a teroristických skupín.

V minulosti sa vyskytlo viacero prípadov, kde je podozrenie, že najmä SIS priamo manipulovala verejnú mienku prostredníctvom svojich spolupracujúcich osôb. Média boli tiež využité na diskreditáciu štátneho orgánu prostredníctvom novinára, ktorý sa najneskôr po tomto incidente stal príslušníkom SIS. Nie je pritom vylúčené, že tento novinár bol osobou spolupracujúcou s SIS už v čase intrigy voči štátnemu orgánu.

Už v minulosti sa niekoľkokrát stalo, že príslušníci SIS alebo osoby spolupracujúce so SIS zároveň pracovali ako nezávislí novinári spolupracujúci s médiami alebo priamo pracujúci v médiách. Ani dnes nie je vylúčené, že novinári ovplyvňujúci svojou prácou v médiách verejnosť bezprostredne, sú zároveň príslušníkmi SIS.

Obdobne je vzhľadom na nedávne udalosti potrebné zabrániť tomu, aby dochádzalo k zamieňaniu činnosti SIS s činnosťou iných ozbrojených bezpečnostných zborov. Preto sa novelou zakotvujú zákonné prekážky voči tomu, aby príslušník SIS alebo VS mohol zároveň pracovať ako príslušník Policajného zboru, Železničnej polície alebo Zboru väzenskej a justičnej stráže a naopak. Zakotvuje sa tiež, že príslušník Policajného zboru, Železničnej polície alebo Zboru väzenskej a justičnej stráže nesmie byť osobou spolupracujúcou so spravodajskými službami, aby v prípade porušenia právnych predpisov z jeho strany pri činnosti v prospech týchto spravodajských služieb nebola jeho protiprávna činnosť spájaná s činnosťou ozbrojených bezpečnostných zborov Slovenskej republiky.

Vzťahy medzi SIS, resp. VS a inými ozbrojenými bezpečnostnými zbormi majú byť v zmysle platných právnych predpisov postavené na princípoch koordinácie a úzkej spolupráce. SIS poskytuje podľa § 2 ods. 5 zákona o SIS „informácie o trestnej činnosti..., najmä o páchaní organizovanej trestnej činnosti... alebo informácie potrebné na zamedzenie protiústavnej alebo protiprávnej činnosti... Policajnému zboru, prokuratúre ... a v niektorých prípadoch i iným štátnym orgánom“. Obdobne VS v zmysle § 2 ods. 5 zákona o Vojenskom spravodajstve poskytuje prostredníctvom ministra obrany aj iným štátnym orgánom „nevyhnutné informácie..., ak ich potrebujú na zamedzenie protiprávnej činnosti“. Spravodajské služby majú teda v zmysle platnej právnej úpravy pracovať v prospech prokuratúry, Policajného zboru a iných ozbrojených bezpečnostných zborov a nie v nich.

V predkladanej novele sa explicitne zakotvuje, že príslušník SIS alebo príslušník VS sa nesmie navonok prezentovať ako vydavateľ tlače alebo prevádzkovateľ iného hromadného informačného prostriedku, novinár alebo redaktor tlače, rozhlasu alebo televízie a pod zámienkou získavania informácií pre realizáciu ústavne garantovanej slobody tlače a prejavu zhromažďovať informácie pre činnosť SIS alebo VS.

Z vyššie spomínaných dôvodov skupina poslancov predkladá návrh novelizácie zákonov, ktorý po schválení zabráni v budúcnosti aj vzniku podozrenia z vyššie uvedených činností SIS a VS. Pri dôslednom dodržiavaní právnych predpisov zo strany spravodajských služieb, bude po novelizácii vylúčená i potenciálna možnosť prepojenia ich činnosti s diskreditačnými mediálnymi kampaňami.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Navrhovaná právna úprava nebude mať dopad na rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov.

Návrh zákona nebude mať dopad na verejné financie.

Doložka zlučiteľnosti

- 1) Navrhovatelia:** skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
- 2) Názov návrhu zákona:** Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 3) Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:**
 - a) návrh zákona svojou problematikou nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, odporúčané v Partnerstve pre vstup, odporúčané v prílohe Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integrácie do vnútorného trhu Únie (Biela kniha), screeningu.
- 4) Problematika návrhu zákona:**
 - a) nezakladá nároky na verejné financie,
 - b) nie je prioritou hospodárskej politiky,
 - c) nemá vplyv na životné prostredie,
 - d) nie je upravená v práve Európskej únie.
- 5) Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie:**
- 6) Gestor (spolupracujúce rezorty) :**
Slovenská informačná služba a Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
- 7) Účasť expertov pri príprave návrhu zákona a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie:**
Pri vypracúvaní návrhu zákona nebola účasť experta.

II. Osobitná časť

K článku I

K bodu 1

Navrhovaná právna úprava zamedzuje tomu, aby mohol príslušník SIS alebo iná spolupracujúca osoba pracovať alebo vystupovať na verejnosti ako novinár, redaktor, moderátor alebo iný mediálne známy pracovník hromadných informačných prostriedkov (tlač, rozhlas, televízia) alebo ako osoba v inom obdobnom vzťahu k hromadným informačným prostriedkom a pod zámienkou získavania informácií pre médiá (a pre realizáciu ústavne garantovanej slobody tlače a prejavu) zhromažďoval informácie pre činnosť SIS.

K bodu 2

Uvedená novelizácia zabraňuje, aby osoba spolupracujúca s SIS mohla byť zároveň v služobnom pomere ako príslušník Policajného zboru, Železničnej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže alebo byť vydavateľom periodickej tlače, prevádzkovateľom iného hromadného informačného prostriedku, pracovať ako „nezávislý“ novinár, šéfredaktor, redaktor alebo moderátor hromadného informačného prostriedku (tlač, rozhlas, televízia) a cielene manipulovať verejnú mienku v Slovenskej republike s možnosťou vyprodukovať diskreditačnú kampaň voči akejkoľvek fyzickej osobe, právnickej osobe alebo štátnemu orgánu.

K článku II

K bodu 1

Navrhovaná právna úprava zamedzuje tomu, aby príslušník VS pracoval alebo sa verejne prezentoval ako novinár, redaktor, moderátor alebo iný mediálne známy pracovník hromadného informačného prostriedku (tlač, rozhlas, televízia), resp. ako osoba v inom obdobnom vzťahu k hromadným informačným prostriedkom a pod zámienkou získavania informácií pre médiá (a pre realizáciu ústavne garantovanej slobody tlače a prejavu) zhromažďovali informácie pre činnosť VS.

K bodu 2

Uvedená novelizácia zabraňuje, aby osoba spolupracujúca s VS mohla byť zároveň v služobnom pomere ako príslušník Policajného zboru, Železničnej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže alebo byť vydavateľom periodickej tlače, prevádzkovateľom iného hromadného informačného prostriedku, pracovať ako „nezávislý“ novinár, šéfredaktor, redaktor alebo moderátor hromadného informačného prostriedku (tlač, rozhlas, televízia) a cielene manipulovať verejnú mienku v Slovenskej republike s možnosťou vyprodukovať diskreditačnú kampaň voči akejkoľvek fyzickej osobe, právnickej osobe alebo štátnemu orgánu.

K článku III

Vzťahy medzi SIS, resp. VS a inými ozbrojenými bezpečnostnými zbormi majú byť v zmysle platných právnych predpisov postavené na princípoch koordinácie a úzkej spolupráce. SIS poskytuje podľa § 2 ods. 5 zákona o SIS „*informácie o trestnej alebo inej protiústavnej alebo protiprávnej činnosti, najmä o páchaní organizovanej trestnej činnosti Policajnému zboru, prokuratúre ... a v niektorých prípadoch i iným štátnym orgánom*“. Obdobne VS v zmysle § 2 ods. 5 zákona o Vojenskom spravodajstve poskytuje prostredníctvom ministra obrany aj iným štátnym orgánom „*nevyhnutné informácie..., ak ich potrebujú na zamedzenie protiprávnej činnosti*“. Spravodajské služby majú teda v zmysle platnej právnej úpravy pracovať v prospech prokuratúry, Policajného zboru a iných ozbrojených bezpečnostných zborov a nie v nich.

Dopĺňaná posledná veta ustanovenia zabraňuje tomu, aby dochádzalo k pôsobeniu príslušníkov SIS v ozbrojených bezpečnostných zbormi a naopak. Preto sa novelou zakotvujú zákonné prekážky voči tomu, aby príslušník SIS alebo iného ozbrojeného zboru pracujúci utajene (pod dočasnou alebo trvalou legendou) mohol pri plnení uložených „utajených“ úloh vstúpiť do ďalšieho služobného pomeru v inom služobnom úrade (k SIS, Policajnému zboru, Železničnej polícii, Zboru väzenskej a justičnej strážej) alebo sa stať vojakom a pracovať vo Vojenskom spravodajstve.

Obdobne výkladom platnej právnej úpravy, obsiahnutej v § 7 ods. 1 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov, možno jednoznačne vyvodiť, že príslušník Vojenského spravodajstva nesmie pri plnení (i utajených) služobných úloh vstúpiť do služobného pomeru v SIS, Policajnom zbore, Železničnej polícii alebo Zbore väzenskej a justičnej strážej. Z tohto zákonného ustanovenia nie je v zmysle platnej právnej úpravy prípustná žiadna výnimka, pokiaľ nejde o vyslanie vojaka ministrom obrany do riadiacich a kontrolných orgánov právnických osôb (§ 7 ods. 2 zákona o vojenskej službe).

K článku IV

Vzhľadom na predpokladanú dĺžku schvaľovacieho procesu a potrebnú legisvakanciu, t. j. lehotu od platnosti zákona po jeho účinnosť, ktorá je určená na prípravu praktickej realizácie novelizácie zákona, sa navrhuje, aby tento zákon nadobudol účinnosť od 1. apríla 2004. Ustanovenie o účinnosti zákona vychádza zo zámeru poskytnúť Slovenskej informačnej službe a Vojenskému spravodajstvu dostatočný čas na zosúladenie reálneho stavu v danej oblasti s prijatou platnou právnou úpravou.